

Samen leven samen onderzoeken

Wat vinden inwoners uit de Oranjebuurt en Noorderplantsoenbuurt van hun wijk?

Achtergrond

Waar gaat deze brochure over?

Deze brochure is het resultaat van een uitgebreid onderzoek naar sociale samenhang in de Oranjewijk, uitgevoerd door studenten Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). De brochure heeft als doel inzichtelijk te krijgen welke zorgen er leven in de wijk, evenals welke ideeën en succesverhalen bijdragen aan het verbeteren van de sociale samenhang in de Oranjewijk. Deze brochure is tot stand gekomen dankzij de Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie, met directe input van buurtbewoners, medewerkers van de gemeente Groningen en WIJ Groningen.

Waarom dit onderzoek?

Uit buurtonderzoek van de gemeente blijkt dat de sociale samenhang in de Oranjewijk achteruitgaat. Buurtbewoners, gemeente en maatschappelijk werk willen daar graag wat aan doen. Ze willen graag weten aan welke sociale activiteiten behoefte is, op welke manier buren met elkaar in contact willen komen, welke zorgen er leven en waar ruimte is voor ontplooiing van nieuwe activiteiten.

Wat hebben onze studenten gedaan?

113 studenten van de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen voerden in november en december 2024 een vragenlijstonderzoek uit in de Oranjewijk. Eerst flyerden de studenten in groepjes in de wijk. Daarna gingen ze met een Knols Koek onder de arm bij de deuren langs. Buurtbewoners konden de vragenlijst invullen via een QR-code op de flyer of in gesprek met de studenten aan de deur. Op deze manier zijn er 594 vragenlijsten bij bewoners afgenomen.

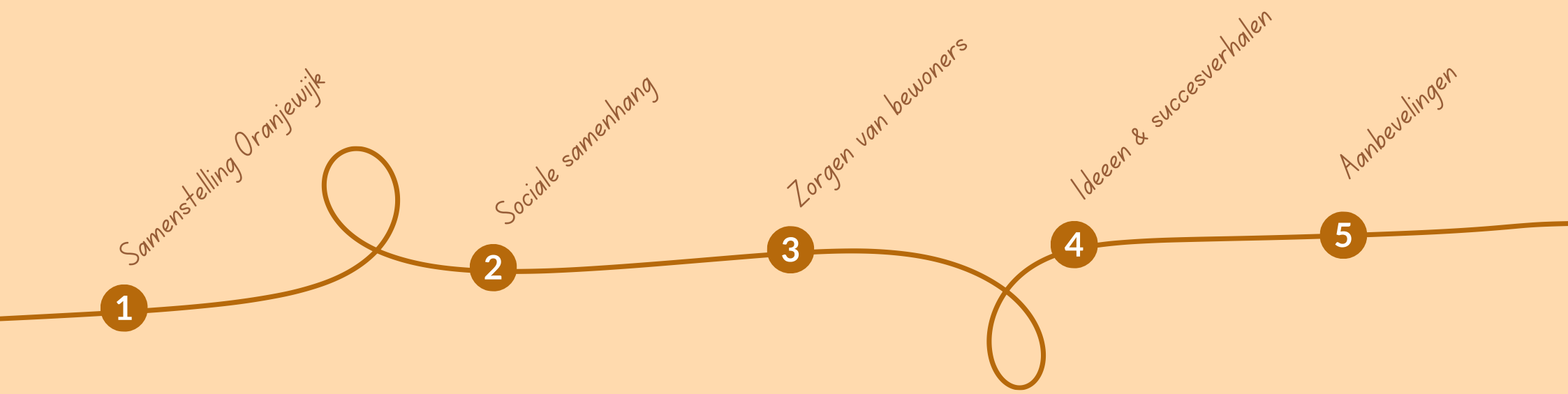
Studenten nemen vragenlijsten af in de wijk, met als dank een Knols Koek.

In deze brochure

In deze brochure belichten we de Oranjewijk vanuit verschillende facetten. Zo behandelen we hoe de *Oranjewijk* eruitziet en hoe deze is samengesteld. Vervolgens gaan we dieper in op *sociale samenhang* in de wijk. In hoeverre voelen mensen zich thuis in de buurt? Om wat dieper op het thema sociale samenhang in te gaan, bespreken we daarna twee thema's. Een gaat over de *zorgen* van bewoners rondom de leefbaarheid in de wijk, de ander over *ideeën* en succesverhalen die in de vragenlijsten naar boven zijn gekomen. Aan de hand van het onderzoek geeft deze brochure ook een aantal *aanbevelingen* voor de diverse groepen in de wijk.

Onderzoekscommissie

Om het onderzoek in goede banen te leiden is er een onderzoekscommissie gevormd met een afvaardiging van buurtbesturen uit de Oranjebuurt en de Noorderplantsoenbuurt, aangevuld door bestuursleden van het buurtcentrum Oranjewijk. Naast de bewoners sloot ook de gemeente (gebiedsteam) en WIJ Groningen (opbouwwerk) aan. De onderzoekscommissie dacht mee over de onderzoeksthema's, de vragen in de vragenlijst en de communicatie over het onderzoek.

1

Samenstelling Oranjewijk

Over de Oranjewijk

Onder de Oranjewijk verstaan we de Oranjebuurt (ca 2600 inwoners) en de Noorderplantsoenbuurt (ca 3800 inwoners).

De **Noorderplantsoenbuurt** is aangelegd aan het eind van de 19e eeuw, aan het begin van de 20e eeuw ontstond ook de **Oranjebuurt.** Beide buurten vallen onder de paraplu 'oude wijken'.

De Prinsesseweg op een Ansichtkaart (www.beeldbankgroningen.nl).

De **Oranjewijk** karakteriseert zich door vooroorlogse bouwstijlen, waaronder de Amsterdamse School, met de Nassauschool als één van de toonbeelden. Het buurtcentrum aan de Prinsesseweg en café de Moesker aan de Moesstraat zijn voorbeelden van centra voor ontmoeting in de wijk.

594 *__Totaal__ aantal deelnemers aan het onderzoek*

322 *Deelnemers uit __Noorderplantsoenbuurt__*

237 *Deelnemers uit __Oranjebuurt__*

35 *Deelnemers weten niet in welke buurt ze wonen*

In deze brochure worden de gegevens van de Noorderplantsoenbuurt en de Oranjebuurt apart behandeld, mits de gegevens vrijwel geheel met elkaar overeenkomen.

Demografie

Met demografie wordt de samenstelling van de wijk bedoeld. In het onderzoek is er gekeken naar de leeftijdsverdeling in de wijk, woonsituatie, opleidingsniveau en hoe lang men al in de buurt woont.

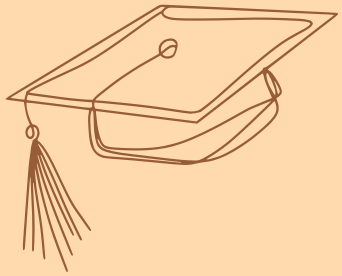

De gemiddelde leeftijd is
46 jaar

55% is vrouw
43% is man

*De overige 2% wilde het niet zeggen of is non-binair

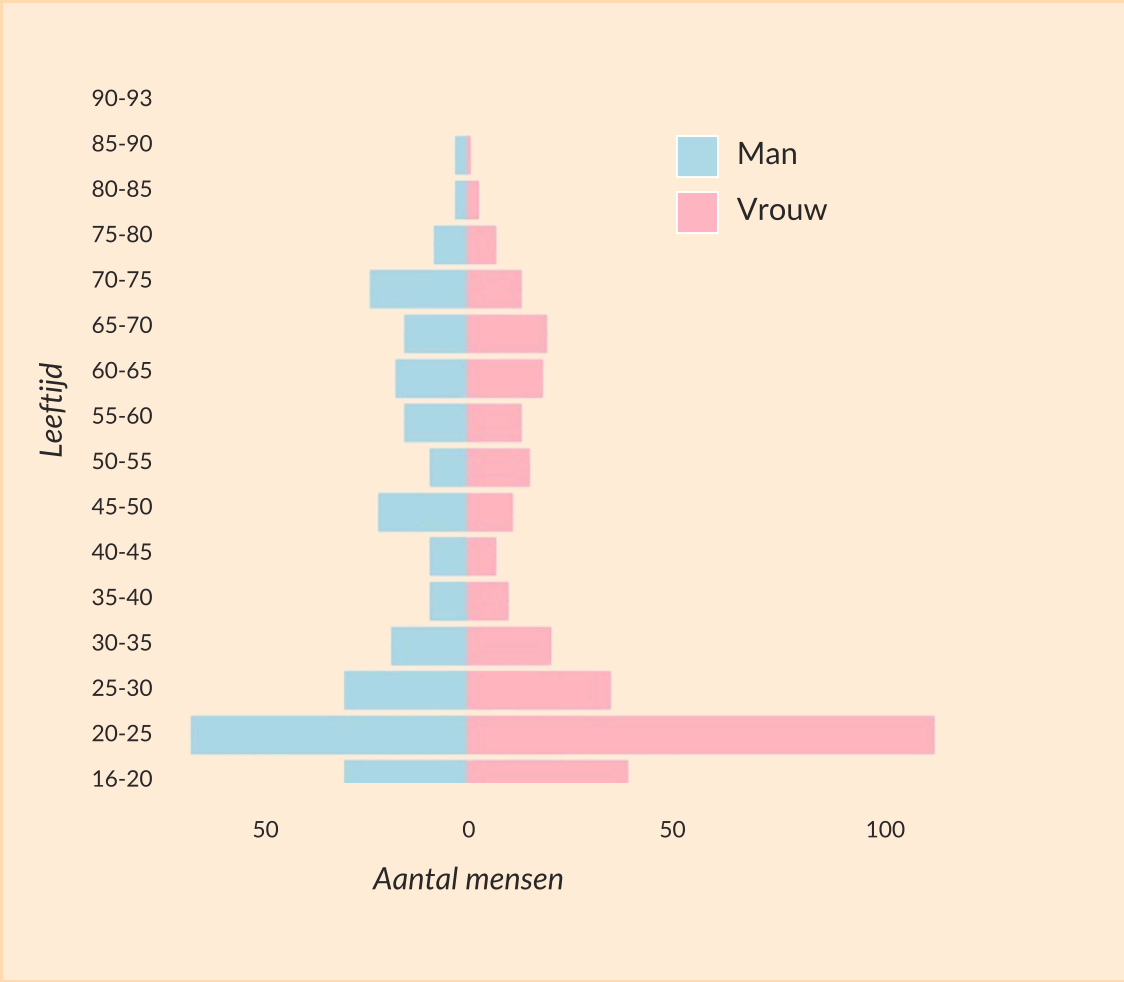

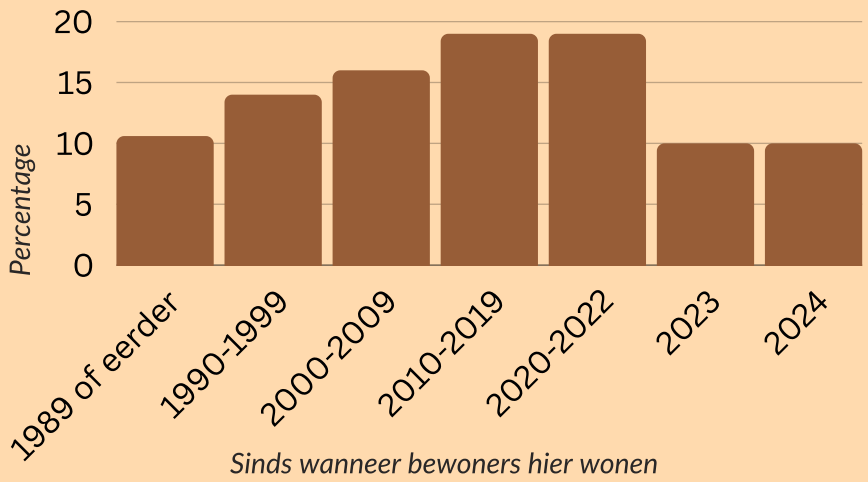

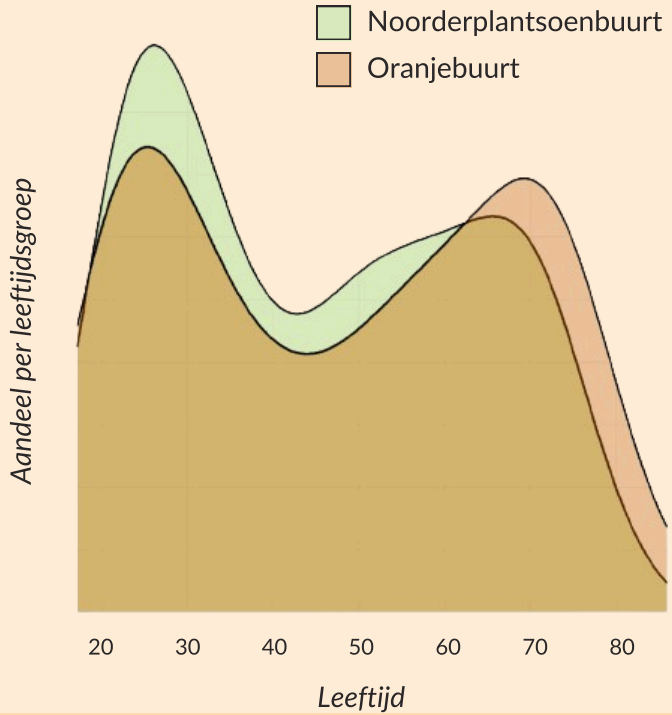
Hoeveel studenten?

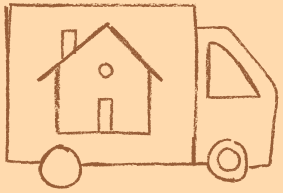
Noorderplantsoenbuurt	**18.6%**
Oranjebuurt	**17.8%**
Gemiddelde Groningen	**16%**

(Gronometer, 2024)

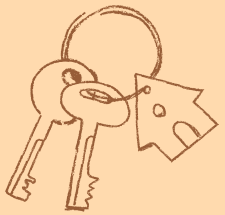

Wanneer in de wijk komen wonen?

Bijna 40% van de inwoners in de Oranjewijk is de afgelopen 4 jaar in de Oranjewijk komen wonen. Opvallend genoeg woont een kwart van de inwoners al meer dan 25 jaar in de wijk!

Hoeveel mensen wonen alleen?

Noorderplantsoenbuurt	**37%**
Oranjebuurt	**29%**

Mensen uit de Noorderplantsoenbuurt wonen vaker alleen. Dit kan komen door de grotere groep jongeren in de buurt en omdat de huizen relatief kleiner zijn.

Verschillen tussen beide buurten

Uit ons onderzoek blijkt dat beide buurten in veel demografische kenmerken niet veel van elkaar verschillen. Wel toont het onderzoek aan dat de Noorderplantsoenbuurt een grotere groep jongeren heeft en de Oranjebuurt een grotere groep ouderen.

2

Sociale samenhang

Over sociale cohesie

Sociale samenhang, sociale cohesie, saamhorigheid of wijgevoel. Het zijn voorbeelden van termen die worden gebruikt wanneer er gesproken wordt over de verbinding tussen mensen en het gevoel van verbondenheid tussen verschillende (groepen) mensen uit de wijk. Daarbij gaat het niet alleen over hoe inwoners zich voelen ten aanzien van andere wijkbewoners, maar ook hoe daar uiting aan wordt gegeven. Denk hierbij aan (het ontbreken van) sociale activiteiten of de bereidwilligheid om voor buurtgenoten te zorgen.

Er zijn een aantal manieren om sociale cohesie te meten. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) meet de sociale cohesie in een wijk aan de hand van een aantal stellingen. Een deel van deze stellingen hebben wij overgenomen, zodat deze gespiegeld kunnen worden aan de gegevens van het CBS.

Wat zeggen de bewoners?

Een van de inwoners van de Noorderplantsoenbuurt zegt het volgende over de sociale cohesie:

"De sociale cohesie was in het verleden heel goed. Buurtbewoners zorgden samen voor ouderen in de wijk, maar de samenstelling van de bewoners is erg veranderd. Door uitbouwen en optoppen van panden zijn er veel kort verblijvende bewoners, die je niet meer leert kennen en vaak geen Nederlands spreken."

- Vrouw (64 jaar)

In de komende pagina's gaan we dieper in op het contact tussen inwoners, hoe bekend bepaalde instanties in de wijk zijn, en op welke manieren wijkbewoners op de hoogte zijn van dingen die er in hun buurt spelen.

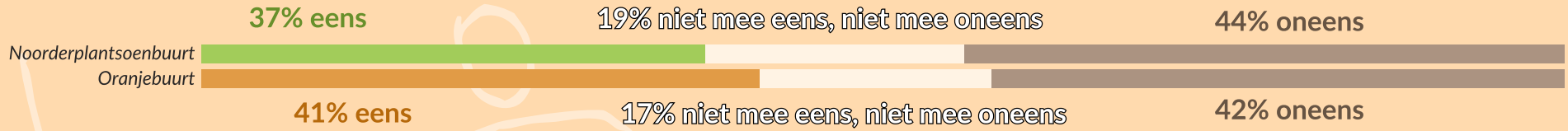
De stellingen

In dit onderzoek vroegen we hoe inwoners uit de Oranjewijk dachten over de volgende stellingen:

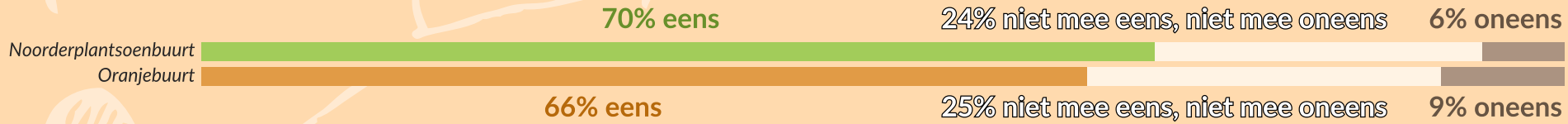
Ik heb veel contact met mijn directe buren

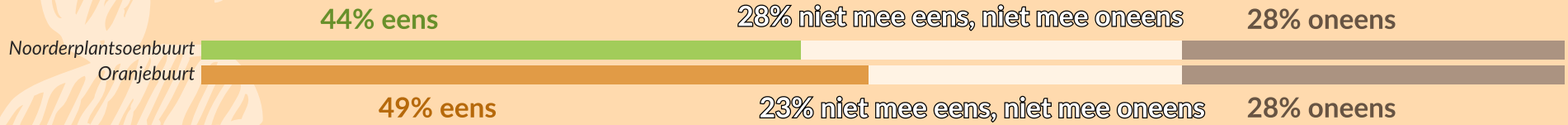
Ik heb veel contact met andere buurtbewoners

De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om

Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is

Als ik op vakantie zou gaan of langere tijd afwezig zou zijn, zou ik mijn huissleutel aan de buren durven te geven

Kennis van instanties

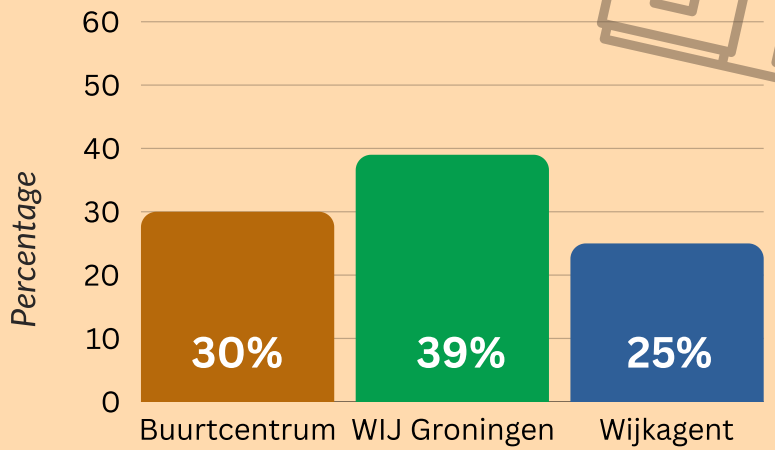
De aanwezigheid van buurtverenigingen en welzijns-organisaties kan de sociale samenhang in de wijk bevorderen. Hoe staat het met de kennis (en vindbaarheid) van deze instanties?

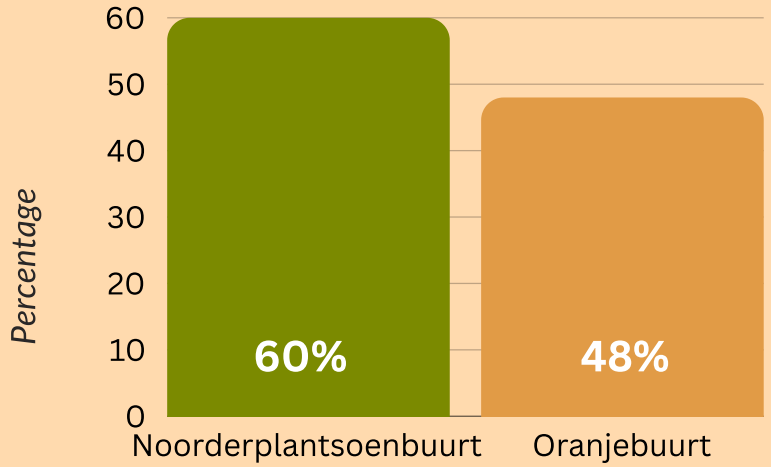
<u>Wijkbreed</u>

- 30% van alle inwoners kennen het **Buurtcentrum Oranjewijk** aan de Prinsesseweg.
- 39% geeft aan bekend te zijn met **Welzijnsorganisatie WIJ Groningen**
- 25% van de inwoners is bekend met de **Wijkagent**

<u>Buurtspecifiek</u>

- 60% van de inwoners uit de Noorderplantsoenbuurt zijn bekend met de **Buurtvereniging Noorderplantsoenbuurt**
- 48% van de mensen uit Oranjebuurt kent de **Wijkvereniging Oranjebuurt**.

Zelf in contact komen met een van deze initiatieven? Kijk dan op onze colofon & contactpagina. Daar staan alle gegevens over de verschillende buurtinitiatieven op één plaats.

Gebruik (sociale) media

In ons onderzoek keken we naar manieren waarop bewoners met elkaar in contact staan. Een onderdeel hiervan is het gebruik van (social) media. Hieronder staan de belangrijkste media vermeld. Het gebruik van Instagram, X (voormalig Twitter) en Snapchat zijn vanwege het lage gebruik niet meegenomen.

Whatsapp

83% van de inwoners gebruiken Whatsapp (waarvan bijna de helft in een buurt-Whatsappgroep)

Van deze groep gebruikt...

29% *om op de hoogte te blijven van evenementen in de buurt*

56% *voor contact met buren*

Facebook

31% van de inwoners gebruiken Facebook

Van deze groep gebruikt...

17% *om op de hoogte te blijven van evenementen in de buurt*

6% *voor contact met buren*

www.facebook.com/Oranjebuurt

Nextdoor

9% van de inwoners gebruiken Nextdoor

Van deze groep gebruikt...

71% *om op de hoogte te blijven van evenementen in de buurt*

25% *voor contact met buren*

Overige media

Mailgroep 'Lopend vuurtje'

Website van buurtvereniging

Nieuwsbrief

www.buurtcentrumoranjewijk.nl
www.noorderplantsoenbuurt.nl
www.oranjebuurtgroningen.nl

3

Zorgen van bewoners

De gegevens over sociale cohesie vertellen slechts een deel van het verhaal van de Oranjewijk. Buurtbewoners gaven aan om juist ook de zorgen van bewoners ten aanzien van diverse ‘ervaren’ problematieken aan het licht te brengen. In dit hoofdstuk komen de meest genoemde zorgen van bewoners aan bod. De gegevens worden aangevuld met quotes van inwoners.

Welke problemen ervaren mensen in de Oranjewijk?

In totaal gaven 116 bewoners (20%) antwoord op de vraag *“Wat zijn volgens u de grootste problemen waar de buurt mee te maken heeft?”*. De volgende thema's werden het vaakst benoemd:

1 Studentenoverlast

Door 20 bewoners werd het thema studenten genoemd. Daarmee is dit het meest genoemde thema. Zij geven aan (geluids)overlast te ervaren of zijn van mening dat er te veel studentenhuizen in de Oranjewijk zijn.

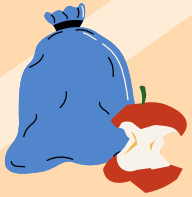
2 Verkeersoverlast

Zo'n 13 bewoners ondervinden problemen met het verkeer. Auto's rijden op sommige plekken te hard, het is te druk en het zorgt voor geluidshinder.

3 Parkeerbeleid

Volgens 10 bewoners zijn er te weinig parkeerplekken in de wijk. Dit maakt het lastig om je eigen auto te parkeren of bezoek te ontvangen.

4 Criminaliteit & afval

Zowel criminaliteit als afval werden als thema even vaak genoemd, namelijk 9 keer. Hoewel criminaliteit, met name drugsoverlast, het vaakst voor lijkt te komen in de Oranjebuurt is afval een probleem wat in beide buurten voorkomt.

Ervaart u zelf wel eens overlast? Meld dit dan bij het meldpunt overlast van de gemeente: https://gemeente.groningen.nl/overlast-en-zorg-melden of via telefoonnummer 14050.

Wat zeggen de bewoners zelf?

Problematiek van studentenoverlast zomers, vooral in het Noorderplantsoen.
- Man (69 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

Voor mijn gevoel zijn er niet grote problemen, behalve soms wat overlast van studenten en hangjongeren bij het Nassauplein.
- Vrouw (20 jaar) uit Oranjewijk

Traditional old families are not very tolerant of any student and or fun activities, especially elderly.
- Vrouw (23 jaar) uit Oranjebuurt

Dat iedereen erg op zichzelf is, waardoor je toch als een soort onbekenden bij elkaar woont.
- Vrouw (32 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

Gebrek aan saamhorigheid en teveel fietsen op het voetpad. Met een rolstoel of scootmobiel kun je je niet verplaatsen.
- Vrouw (70 jaar) uit Oranjebuurt

Te veel studenten en te weinig gezinnen.
- Man (77 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

In de zomer dat mensen hun troep niet opruimen in het park.
- Vrouw (57 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

Verborgen armoede

Een belangrijk terugkomend thema vanuit de overleggen met de buurtbewoners was ‘verborgen armoede’. Met verborgen armoede doelen we in dit onderzoek op het gevoel dat inwoners ervaren rondom hun financiële situatie.

In totaal gaf ongeveer 9% van de bewoners aan wel eens geldzorgen te ervaren. Dit kan betekenen dat zij soms niet mee kunnen doen aan sociale activiteiten vanwege een gebrek aan geld of hulp nodig hebben van anderen om rond te komen. De vraag werd onbeantwoord gelaten door bijna 12% van de bewoners.

Uit dit onderzoek blijkt dat zorgen rondom geld in alle lagen van de wijk voorkomen. De grootste groep met geldzorgen zijn jongeren tussen de 16-26 jaar. Hiervan is ervaart 14% wel eens geldzorgen.

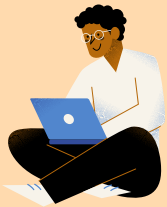
In alle lagen van de maatschappij

9% ervaart wel eens geldzorgen
12% liet de vraag onbeantwoord

Alle leeftijdsgroepen
van **17** tot **78 jaar**

14% van **jongeren**
tussen 16 en 25 jaar

Gezinnen, maar vooral ook
alleenstaanden

Zowel full-time **werkenden**, als
gepensioneerden en **studenten**

Ervaart u zelf wel eens geldzorgen? Kunt u bijvoorbeeld niet altijd met sociale activiteiten in de buurt meedoen? Dan kunt u ook altijd terecht bij het inloopspreekuur van WIJ Groningen in het Buurtcentrum (elke maandag en vrijdag van 10:00-12:00 aan de Prinsesseweg 44-1) of het GeldWIJs financieel spreekuur (elke woensdag van 13:30-16:00). Kijk voor meer informatie op wij.groningen.nl/activiteit/financieel-spreekuur

4

Ideeën en succesverhalen

Om niet alleen te focussen op de zorgen die onder buurtbewoners leven, adviseerden de leden van de onderzoekscommissie om in de vragenlijst te kijken naar ideeën voor de wijk of voorbeelden van succesvolle initiatieven in de wijk.

Bereidwilligheid om iets te doen voor de buurt

Alle 594 respondenten in het onderzoek konden aangeven in welke mate zij zich wilden inzetten voor de buurt. Inwoners werden gevraagd of ze bereid waren om...

*=Niet een Antwoord gegeven

Bereidwilligheid om iets te doen voor de buurt

Bij de open vraag; “Ik ben bereid om mijn buren te helpen met iets anders...” gaven 169 inwoners (28%) een antwoord. Daarvan vulden 103 inwoners daadwerkelijk iets in. We hebben de meest genoemde diensten op een rij gezet.

1 Kleine klusjes

21 inwoners gaven aan graag buren te willen helpen bij kleine klusjes aan huis. Dat kan gaan om kleine reparaties of het uitlenen van apparatuur.

2 Verzorgen van huisdieren

15 buren stonden ervoor open om voor andersmans huisdieren te zorgen. Dit gaat over het sporadisch uitlaten van honden, of het zorgen voor huisdieren bij vakanties.

3 Werken in de tuin

10 inwoners wilden graag buren helpen bij het werken in de tuin.

4 Sociaal contact

4 personen uit de Oranjewijk stonden ervoor open om met mensen laagdrempelig contact te hebben.

In totaal gaven 4 inwoners aan zelf behoefte te hebben aan hulp.

Ideeën en succesverhalen voor de Oranjewijk

In totaal gaven 207 bewoners (35%) antwoord op de vraag *“Heeft u ideeën om meer contact tussen buren te stimuleren, bijvoorbeeld ideeën voor activiteiten of ontmoetingsplekken?”*. De volgende thema's werden het vaakst benoemd:

1 Borrels, BBQ's en buurtfeesten

Inwoners stonden ervoor open om kleinschalige borrels, BBQ’s of feesten te organiseren om de buurt bijeen te brengen. Zo gaf een inwoner aan op eigen initaitef met een borrelgroepje is begonnen. Anderen noemen de organisatie van een straatfeest of burendag als succesvol wanneer het hun straat of buurt aangaat.

2 Inrichting openbare ruimte

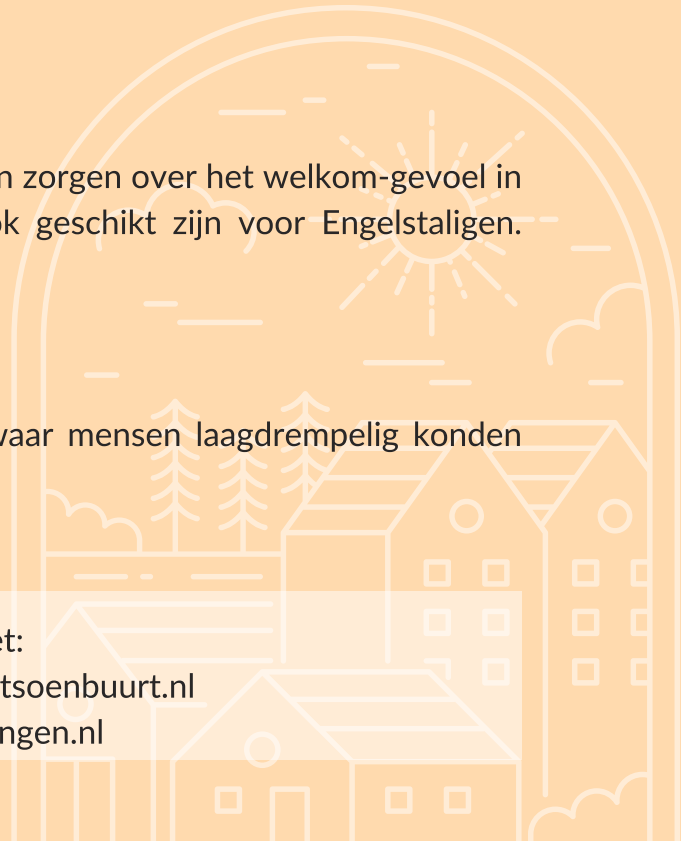
19 bewoners gaven tips voor het verbeteren van de openbare ruimte. In veel gevallen ging het over buurttuinen, boomspiegels, geveltuintjes en zitplekken zoals bankjes.

3 Meer aandacht voor internationals

Ongeveer 14% van de deelnemers vulden de enquête in het Engels in. Twee internationals uitten zorgen over het welkom-gevoel in de wijk, terwijl twee andere deelnemers aangaven dat er ruimte is voor activiteiten die ook geschikt zijn voor Engelstaligen. Daarnaast werd gesuggereerd om bepaalde activiteiten tweetalig te communiceren.

4 De Huiskamer

Vier inwoners spraken positief over De Huiskamer, een bewonersinitiatief naast de Jumbo waar mensen laagdrempelig konden binnenlopen. Buurtbewoners gaven aan dat ze initiatieven zoals De Huiskamer missen.

Wilt u zelf een bijdrage leveren aan uw buurt? Neem dan contact op met:
Voor de Noorderplantsoenbuurt: bestuur@noorderplantsoenbuurt.nl | noorderplantsoenbuurt.nl
Voor de Oranjebuurt: oranjebuurtingroningen@gmail.com | oranjebuurtgroningen.nl

Wat zeggen de bewoners zelf?

Een gereedschapuitleen en een repaircafe lijkt me geweldig.
- Vrouw (56 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

Bij ons in de straat hebben we een centraal groenpleintje waar al veel gebruik van gemaakt wordt voor ontmoeten van en activiteiten met buren. Dergelijke pleintjes zouden in andere gedeelten van de buurt het contact tussen buren ook kunnen stimuleren.
- Man (27 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

Het buurtcentrum staat erg afgesloten van de buurt, zou meer 'naar buiten' moeten. Zo'n tijdelijk initiatief als de 'Oranje Huiskamer' werkte om die reden behoorlijk goed. Soms lijkt de Kringloopwinkel in de Graaf Adolfstraat meer centrum van de buurt dan 't buurtcentrum.
- Man (73 jaar) uit Oranjebuurt

Er is redelijk veel contact, een straatveegdag, borrel, praatjes op straat. Ik denk dat onze buurtgenoten veelal geen interesse hebben voor meer in verband met drukke agenda's.
- Man (29 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

Straatmeubilair werkt goed in de Kloosterstraat.
- Man (77 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

We doen eens per jaar een straatfeest. Misschien zouden we dat vaker kunnen doen. Is altijd erg gezellig en verbindend.
- Vrouw (38 jaar) uit Oranjebuurt

I have seen lots of activities or meetings advertised in Dutch, it would be useful to also include English for non Dutch speakers that would still like to be involved with the community.
- Vrouw (35 jaar) uit Noorderplantsoenbuurt

5

Aanbevelingen

Voor de buurt

Bekendheid buurtcentrum vergroten
Ongeveer 30% van de buurtbewoners kennen het buurtcentrum aan de Prinsesseweg. Dit kan door middel van gerichte acties en activiteiten worden vergroot.

Oraniseer buurtbrede initiatieven
Buurtbewoners uit de Oranjewijk hebben behoefte aan buurtbrede initiatieven zoals Gluren bij de buren, een repaircafé of gereedschapsuitleen. Appgroepen zijn een handig communicatie-middel om inwoners met interesse voor deze initiatieven bij elkaar te brengen.

Houd rekening met internationals
Ongeveer 14% van de deelnemers vulde de vragenlijst in het Engels in. Er ligt ruimte voor het faciltiteren van activiteiten voor internationals, ook in het tweetalig aanbieden van activiteiten.

Voor de gemeente

Houd aandacht voor gezinnen
Hoewel de gemiddelde leeftijd in de Oranjewijk 46 is, wonen er maar weinig mensen van die leeftijd in de wijk. De Oranjewijk kenmerkt zich door een grote groep ouderen en een grote groep jongeren, terwijl de gezinnen achterblijven. De wijk aantrekkelijk(er) maken voor starters en gezinnen is belangrijk voor de diversiteit in de wijk, wat ook de sociale cohesie in de wijk kan bevorderen.

Faciliteer ontmoetingsplekken
Er ligt een behoefte voor laagdrempelige en kleinschalige ontmoetingsplekken in de wijk, zoals De Huiskamer, de Kringloopwinkel of een Michi-Noeki . Voldoende zitplekken en tuintjes bieden ook ruimte voor ontmoeting, met name voor ouderen.

Voor WIJ Groningen

Bied expertise bij de organisatie van buurtactiviteiten
De Oranjewijk is relatief actief en de buurtverenigingen relatief bekend. Wel kunnen inwoners ondersteuning gebruiken bij het introduceren van nieuwe activiteiten, door bijvoorbeeld kennis over Gluren bij de Buren mee te nemen naar de Oranjewijk.

Faciliteer vraaggesprekken met wijkagent
Uit onderzoek blijkt dat de wijkagent nog niet altijd bekend is bij inwoners uit de Oranjewijk, terwijl er wel zorgen zijn over overlast en criminaliteit.

Faciliteer het gesprek over geldzorgen
9% van de wijkbewoners ervaart wel eens geldzorgen. Het is een goed idee om vanuit de buurt nog helderder te krijgen waar je met geldzorgen terecht kunt. Dat kan het beste in samenwerking met de Gemeente en WIJ Groningen.

Colofon & Contact

Deze brochure is opgesteld door:
Ilse Steenkist en Vincent Hazelhoff

Eindredactie
Yfke Ongena

Deze brochure is tot stand gekomen dankzij:
Robert Bleeker, Sietze Jan Boer, Petra Drijver, Roberto Elmont, Vincent Hazelhoff, Klaske ten Hoor, Lars Jansen, Els Lugthart, Afsaneh Moghadam, Yfke Ongena, Sipke van der Ploeg, Ilse Steenkist

Zelf wat doen?
Neem contact op met:
Bestuur Noorderplantsoenbuurt: bestuur@noorderplantsoenbuurt.nl
Bestuur Oranjebuurt: oranjebuurtingroningen@gmail.com
Bestuur Buurtcentrum Oranjewijk: buurtcentrumoranjewijk@outlook.com
WIJ Groningen: wijschilderswijkcentrum@wij.groningen.nl

Meer weten over dit onderzoek?

Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie

tawi@rug.nl
www.rug.nl/wewi